

Садржај:

- **На нашу думку** :: Студенти прве године говоре о разлозима који су их подстакли да се баве украјинским језиком и књижевношћу и о својим првим утисцима

- **Актуалне** :: Група студената боравила је у априлу 2003. године на Кијевском националном универзитету «Тарас Шевченко» у оквиру размене студената. Говоре о Кијеву, Украјини, својим утисцима

- **Переклади-Проза** :: Васиљ Габор, Лов у изгубљеном простору (превела Душка Здравковић).....
Иван Ципердјук, Кружење (превеле Александра Чолић и Снежана Ћулибрк)

- **Переклади-Поезија** :: Иван Андрусјак, Аутопортерт са елементима очаја (превела Јелена Мијалковић).....
Игор Римарук, Висока вода (превеле Марјана Ћивуљски и Емина Симић)

- **Переклади-Есе** :: Јуриј Андрухович, Пред временом и вечношћу (превеле Здравка Дрљача и Јелена Павлов).....
Григориј Сковорода, Афоризми (превела Јелена Мијалковић)

- **Курсови работи** :: О Григорију Сковороди (приредила Емина Симић).....
Филозофија Григорија Сковороде-одломци (аутор Огњенка Ковачевић)

- **Авторські работи** :: «Я пробудився. Відкриваю очі...» (аутор Здравко Илић).....
«Сніг, мій сніг...» (аутор Ана Илић).....
«На березі ріки стоїть дерево, моє дерево...» (аутор Јасна Стајић)

- **Відоме і невідоме про Україну** :: Важно је звати се Шевченко (аутор Марко Станисављевић)

Студенти прве године говоре о разлозима који су их подстакли да се баве украјинским језиком и књижевношћу и о својим првим утисцима.

* Не бих могла да кажем да сам ја изабрала украјински језик, пре бих рекла да је он изабрао мене.

Још на крају треће године у гимназији почела сам да размишљам о томе шта ће једног дана у будућности одузимати једну трећину мог времена. Негде на самом почетку тих мојих размишљања дефинитивна одлука је била Филолошки факултет. Али који језик одабрати када ја заиста уживам у разумевању језика и култура многих народа?

На крају сам се одлучила за један од профитабилнијих језика, али не! Игром случаја или судбине, нашла сам се на списку студената украјинског. Потпуно сам задовољна и мислим да је ово био добар избор.

Милица Беговић

* За све заинтересоване, за све оне који не желе једноставност и свакодневицу, за све оне који желе више, за све оне који воле изазове, за све оне који желе да посвете две трећине свог драгоценог времена учењу словенских језика, који, као нама у инат, имају невероватну тенденцију да буду компликованији од хемије и физике, за све оне који желе да се муче учећи наставке за падеже... топло препоручујем украјински језик.

Ана Шваб

* Језик као феномен ме је одувек фасцинирао. Сада, када сам одлучио да му се посветим, један поглед на карту Европе био је довољан да схватим да је Украјина највећа европска држава, да њен народ има дугу историју, богату традицију и културу на којој би му позавидели и највећи светски народи. Украјински језик ме је опчинио већ после првих сати проведених на факултету. Сада сам срећан што сам пронашао себе у свему овоме и поносан што сам део најмлађе катедре Филолошког факултета, што ћу моћи да се назовем филологом, славистом и зналцем украјинске речи.

Марко Станисављевић

* Који су ме мотиви покренули да упишем украјински језик? На ово питање још увек не могу да дам адекватан одговор. Можда ћете пронаћи исти у редовима који следе:

Свака земља и град одликују се својом посебношћу, имају свој ритам и древну тајну коју крију. Она се најчешће проналази у духу језика, погледима и срцима њених народа, налази се у култури и богатој историји. Украјински језик је сам по себи сачувао своју тајновитост и они који су одабрали да је одгонетну нашли су се

пред нечим тако сличним другим словенским језицима, а истовремено различитим. Можда сам ја управо из тог разлога решила да кренем овим путем...

Милена Пиварски

* Поједине ствари у нашим животима дешавају се ненадано и случајно, могло би се рећи као из ведре неба. Не бих погрешила када бих рекла да је мој сусрет са катедром за славистику и свим оним што се на њој изучава био управо такав, изненадан и непланиран. Међутим, како су дани промицали, примећивала сам код себе све већи интерес за нешто што на почетку и није било моја жеља. Не знам да ли за то могу да захвалим одличној организацији катедре, добрим предавачима или друштву које сам упознала, али у мени се заиста пробудило интересовање за студирање словенских језика. Већ на првим предвањима сам увидела колико знања треба да има неко ко себе назива филологом, да учење једног језика није само бубање нових граматичких правила и нових речи већ много више од тога. Такође сматрам да изучавање књижевности, културе и обичаја словенске земље као што је Украјина нама много ближе него изучавање традиције и језика других цивилизација.

Верујем да ме је прилично покренуо и ентузијазам људи на које сам наилазила, како професора, тако и студената који верују у то што раде и који су дошли овде са много жеље за учењем и надом у постојање боље будућности и успеха у животу.

Дуња Петровић

* Мој животни циљ увек је био да научим што више језика јер сматрам да човек на тај начин постаје духовно богатији.

Слагала бих када бих написала да ми је од самог почетка била жеља да студирам украјински језик и књижевност, али...

Као већина људи била сам за студирање неког од популарнијих језика, као што су италијански, шпански, грчки...

Због великог интересовања за те групе језика схватила сам да је веома ризично да било шта покушавам.

Не одлучивши се, до последњег тренутка седела сам у холу факултета и по ко зна који пут листала информатор покушавајући да одлучим о својој будућности. У једном тренутку поглед ми се зауставио на групи Украјински језик и књижевност. До тада нисам ни знала да постоји тај језик. Почела сам да размишљам и схватила да је то добар избор.

Сада када сам постала студент украјинског језика и књижевности, уопште се не кајем због своје одлуке, јер сам увидела да је сваки језик занимљив и леп.

Ивана Поповић

* Украјински језик изабрала сам у другом уписном року, могло би се рећи само зато што сам мислила да је исти као руски који сам учила у средњој школи. Разлику сам увидела већ првог дана на факултету, када су нам језик први пут представиле студенткиње друге године. Свидело ми се како звучи, као и то што има доста сличности са нашим језиком. Посебно ми се свиђа како је катедра организована, пошто нас на групи има мало, професори имају времена да са сваким од нас посебно прораде нејасне ствари и посвете нам пажњу, укажу на грешке. Једини проблем је то што постоји дефицит у литератури, али се надам да ће се то средити. Сада када сам се упознала са овим језиком, не намеравам да се пребацујем на други језик, што ми је била првобитна намера.

Весна Златановић

* Када једном доживите учење неког новог, страног језика, ви постајете пасионирани заљубљеник у тај непрестани процес. Све је то на почетку «помало» застрашујуће. На вас се у млазевима изливају свакојаке информације, брдо речи, граматичких наставака, фраза, суфикса, постфикса, инфикса, нештокса... а ви, онако јадни, затрпани свим тим, пузећи на дну гомиле, покушавате да нађете неки смисао. Крећете да копате по тој хрпи, да жваћете, пребирате, понешто чак и да схватате. Облива вас очај и месецима сте у грозници из страха да нешто не испустите или вас само од себе прође, да нешто не запамтите, а нешто никада и не схватите... Али у једном моменту, у једном чаробном моменту, кад ни из далека нисте очекивали такав след догађаја, ви избацујете из себе јасно и гласно једну дивну (можда чак и сложену реченицу) са великим словом на почетку и тачком на крају. И она је изнад свега лепа по облику, логична по садржају и дивно артикулационо-акустички обојена. Реченица вредна пажње! Е то је срећа!

И на крају зашто украјински језик? А зашто да не!? За мене је учење језика исто што и учење неке нове мелодије, а мелодија украјинског језика распевава моју душу, прија мом грлу и у мојим ушима звучи моћно... Ето зато!

Катарина Јовановић

Драги родитељи,

Мој избор студирања украјинског језика и књижевности у почетку је био заснован на чињеници да је украјински језик изузетно перспективан и да је могућност запошљавања већа него код неког другог језика. Вођена идејом о перспективној будућности уз познавање украјинског језика била сам пријатно изненађена добром организацијом катедре и лепотом самог језика као и фасцинантношћу нама блиске, а ипак различите, културе.

Сваког дана, све више, учећи украјински, сам сигурнија да сам направила добар избор. Хвала на подршци и разумевању.

Милица Васић

Група студентів боравила је у априлу 2003. године на Кијевском националном универзитету «Тарас Шевченко» у оквиру размене студентів. Говоре о Кијеву, Украјини, својим утисцима:

Київ – місто, яке мені дуже сподобалося. Майже все, з чим я зустрічалась протягом подорожування та відвідання Києва, справило приємне враження. По-перше, сама поїздка в потязі була цікавою. Хоча поїздка тривала 36 годин, я не дуже втомилася, дивилась через вікно на просторі поля, незнайомі міста та людей, які продають великі, копчені риби. Коли ми вийшли з потяга, Південний вокзал справив на нас велике враження, тому що він сучасний, великий, зовсім інакший, ніж в Белграді. Протягом усіх днів ми багато гуляли, слухали лекції, відвідували різні пам'ятки, церкви, монастирі. Два тижні – це замало, щоб побачити все в такому місті, як Київ, тому я сподіваюся, що незабаром мені пощастить побувати в Києві ще раз. Люди в Києві дуже гостинні, добрі... Вони старалися показати нам все, розповідали про свою культуру, традицію, історію...

Мені також сподобалося, що книжки в Києві дуже дешеві, і крім того існує книжковий ринок – Петрівка.

Їжа – це річ, якою українці можуть пишатися. Вона дуже смачна, трохи інакша, ніж сербська, та, на мій погляд, смачніша.

Можу сказати, що мені лише не сподобалося, що велика кількість людей розмовляють російською мовою, та міцний чай.

Јелена Мијалковић

Ще першого дня перебування в Києві, мені сподобалось все в ньому: його церкви, вулиці, люди їжа. В нашому гуртожитку був кухар, який готував дуже смачну їжу. Навіть зараз відчуваю пахощі курятини з грибами. Але, в Києві було ще багато цікавих речей. Наприклад, церкви. Там багато церков, і мені найбільше сподобався Михайлівський собор. Цей собор дуже великий. Він має багато бань і сині стини. Коли вдивляєшся у них, відчуваєш себе ближчим небу. Там є навіть одна стара церква, збудована без одного цвяха. Ну, в Києві багато речей, які потрібно таки побачити і тому рекомендую вам відвідати Київ.

Здравка Дрљача

Київ – це прегарне, прадавне місто, де минуле й сучасність переплітаються у вигляді химерних красвидів і будівель. Київ не можна описати, це місто можна тільки відчути. Це місто сповнено життям і красою яку можна знайти на кожному кроці. Чудова архітектура не може бути поміченою естетично витонченим оком, і духовність яку має Київ у вигляді столітних соборів і Києво-Печерської лаври, не може наповнити душу кожного, хто побачить або відвідає їх. Але, найкраще, що має Київ, - люди. Люди, які завжди готові вам допомагати, найгостинніші люди у цілому світі. Люди, яких вам так легко полюбити й які назавжди залишаться у нашому серці, як саме їх місто.

Александра Чолић

Київ – місто парків, церков, культури. Місто, яке з своєю багатостолітньою історією з'єднало минулі й теперішні покоління, які прагнуть кращого майбутнього. Будь-хто може відкрити дещо цікаве в цьому багатомільйонному місті. Ми поїхали до Києва з безпідставним переконанням, що там усе погано, що це бідна країна, що вони там не мають що показати. Ми були захоплені привітністю і гостинністю людей. Горді своєю історією, вони нам показали Києво-Печерську лавру, Михайлівський собор, церкву Святої Софії. Також ми побачили музей Шевченка, музей мініатюри. Крім цього, ми побачили оперу і театр. Наші товариші нас водили по Києву, бажаючи нам показати його. Як добрі господарі, вони організували вечірку для нас, на якій ми слухали сучасну українську музику і пробували їхню перцівку. Цих 12 днів ми і далі пам'ятаємо і сподіваємося на новий візит до України.

Душка Здравковић

Коли ми вступили до філологічного факультету, на нашій кафедрі нам сказали що ми поїдемо в Україну, в Київ – столицю України. Я була захоплена, що я познайомлюся з містом, про яке чула і яке я тільки бачила на фотографіях. Ми подорожували потягом тридцять шість годин. Нам було цікаво дивитися на гори і поля через вікно. Поїздка була приємною. Коли ми приїхали на український вокзал, там нас чекали українські студенти.

Вокзал – це сучасна, велика і гарна будівля, нам він дуже сподобався. Про Київ його мешканці кажуть, що це місто – сад. Це дійсно правда. Він має багато парків і це одне з найзеленіших міст світу. Ми там були в квітні, тому ми не бачили зелень. Там клімат холодніший ніж в Белграді. Ми були в гуртожитку на вулиці Ломоносова. Це гуртожиток для іноземних студентів. Кожного дня ми мали пари в університеті імени Т.Шевченка. Там існує червоний і жовтий корпус. Мені дуже сподобався червоний корпус університету. Ми познайомилися зі студентами, які студіюють сербську мову. Вони були дуже приємні й люб'язні. Одна дівчина працює екскурсоводом і вона нам допомогла краще зрозуміти історію Києва і його пам'ятників.

Ми відвідали багато музеїв. Особливо мені сподобався музей мініатюри. Через мікроскоп ти можеш побачити маленького «Кобзаря», підковану блоху, маленьки корабель. Там нам було дуже цікаво.

Нам було дивно їхати на фунікулері. Він схожий до трамваю, має один вагон, стоїть на горі і його веде бабця!

Јелена Павлов

ВАСИЉ ГАБОР

ЛОВ У ИЗГУБЉЕНОМ ПРОСТОРУ

Имао сам лош предосећај, али сам се ипак упустио у тај проклети лов, који ме је лишио спокоја и претворио се у лов на мене. Још сам се у Дубокој шуми изненада осетио као да нисам ловац, иако сам у руци држао пушку и имао довољно муниције, већ као дивљач коју је управо у том тренутку неко уочио, и он је био, осетих, не само снажнији од мене већ и спретнији и лукавији. Покушао сам да брзо изађем из Дубоке шуме, али ме је непозната сила поново враћала у њу. Наслонио сам се на стогодишњи храст и напунио пушку. И тад зачух звуке бубња. Не знајући ни сам због чега помислих да се то чује афрички тамтам. И тад се запитах: «Да то не лупа моје срце од страха?».

Не, срце је равномерно куцало а звуци тамтама су и даље навиралчи из Дубоке шуме, вероватно дајући некоме инструкције како да ме спречи да изађем из шуме, и помислих да је тај, мени непознати, ловац кренуо у велики лов на мене, промишљено, пажљиво, не би ли ме, своју жртву, намамио у унапред припремљену замку. Пошто сам бекство из Дубоке шуме одбацио, није ми остало ништа друго сем да прихватим изазов. Одмах сам схватио да у овом случају бекство није мудар потез и одлучивши да останем, мислио сам најпре о следећем: ако ме је неко изабрао као жртву, неизоставно ћу ми постати кост у грлу. Напокон, тиме нећу ништа доказати, јер никоме и не треба доказивати осим самом себи. «Вероватно је то само халуцинација, а не нешто друго», покушао сам да умирим сам себе. Или ме је то неки ђаво обузео и водио шумом. Мало ћу се одморити а онда ћу поћи кући.

Припаливши цигарету, гледао сам као са дна бунара у плаво парченце међу густим крошњама дрвећа, испуштајући полако пред себе дугуљасте облачиће дима. Али срце ми је и даље било немирно. По глави су ми се врзмале свакојаке бесмислице. Чинило се као да ме неко изненада дави кошчатим рукама и полако притиска уз дрво на које сам био наслоњен пушећи. Покушавао сам да се истргнем али нисам успевао и тада се циновско дрво нада мном поче смејати подрхтавајући целим телом и изненада поче јако да пуца његова кора и под њом се појави нешто попут белих црва, пипака хоботнице, и почеше да гамижу ка мом телу. Чак сам се одмакао од дрвета и нанишанио на њега пушком. И у том тренутку стресавши главом, одагнао сам од себе црне мисли и са горчином сам се насмејао својој слабости... Само је још фалило да ми се од сваке гранчице привиђа змија, а сваки пањ или грм изгледа као дивља животиња. Али мени се ништа слично није никад догађало. Ја никад нисам знао шта је страх а управо он ме је и, осетио сам, обузео. Такав страх ме је обузео да сам из појаса извадио читуру донету из војске и сркнуо мало хладног горког чаја.

У шуми се смрачило иако је небо у бунарима међу крошњама још било светлоплаво. Вероватно је сунце почело да залази, његови зраци нису више продирали кроз крошње дрвећа већ су клизили по њиховим врховима, зато се и потпуно смрачило, па ја одлучих да је време да се и сам вратим кући. И тада, од

помисли да од целодневног лутања Дубоком шумом не само да нисам видео ниједно живо створење већ нисам ни чуо ни песму нити крик птица, гласно звизнух. Помислих да нисам осетио ни дашак ветра, само је старо лишће шуштало под ногама обмањујући мој слух. Не није требало да пођем у овај лов кад сам имао тај предосећај. Добро се сећам да сам се пробудио од страшне слике коју сам сањао. Сањао сам Африку, црне афричке ратнике са тканином на бедрима, дугим копљима и луковима. Ратници су били нечим узнемирени. Вероватно је неко хтео да их нападне и поглавица се спремао да одлучно дочека нападаче. А тај поглавица сам био ја и видео сам велики страх у очима ратника, и знао сам да га не могу одагнати из њихових срца. Такође сам знао и одакле тај страх. Једно до пустињских ратничких племена одгајило је велику црну птицу, високу као четири слона један на другом и широку као та четири слона заједно. Птица је имала оштар кљун, лако се обрачунавала са ратним слоновима племена која су се бранила. Своје непријетеле је претварала у прах и пепео снажним покретом крила. Пустињски ратници су са црном птицом покоравали све већи број племена. Слободно је остало само наше. И сада је дошао ред и на њега да падне. Ја сам то схватио, али нисам желео да се помирим са тим, иако нисам знао како би ратовали са црном птицом. Једно ми није излазило из главе: зашто та птица тако послушно извршава заповести војника?. Зашто не побегне од њих? Зашто, када је научена да напада друге, не дира своје господаре?

«Шта би се десило када би је навикли на људско месо и мирис људске крви? -, изненада помислих. Можда се тада, опијена мирисом крви и људског меса, не би покоравала ратницима и почела би да их напада?».

И већ сам знао како можемо да навикнемо птицу на људско тело. Правићемо се да се спремамо за битку и када ратници пусте на нас птицу, ми ћемо се брзо сакрити по брдима, а њој ћемо дати некога из нашег племена – али кога? Ове страшљивце од ратника? Они не би успели толико да разљуते црну птицу да их она раскомада и, осетивши мирис људске крви, прогута, пре него што до ње дотрче господари, ратници пустиње и отерају је. и тада осетих нежан додир на својој руци. Био је то мој син који највише личи на мене. Погледах га и видех да је његова кожа бела и тек тада приметих ад ни моја кожа није црна већ бела, смао што је била препланула. Видех своју жену, била је црна као и све друге жене. Око ње угледах гомилу наше деце, такође црне и сетих се да сам још давно залутао у ово племе, да се нисам ту родио, већ су ме због моје беле коже изабрали за поглавицу. И ево мог сина љубимца који ме дрмуса и говори:

-Оче, нареди да ја први пођем, тада ће ти се остали покорити и даће ти своју децу као жртву.

-Не, - одлучно одговарам, птајући се истовремено како он зна за моје намере.

-Другачије ти се неће покорити, а ко ти пођеш први, племе неће победити црну птицу, јер неће имати ко да предводи ратнике.

-А можда можемо успети да победимо птицу на други начин, а не по ту цену?

-Тата, немаш времена за бирање, странци су близу, већ су спремни за бој,- и мој миљеник ми пољуби руку.

Наглас сам, не бих ли виком задржао бол у својој души, испричао о својој замисли и рекао да ћу први у смрт послати свог највољенијег сина.

-И свако од нас ће жртвовати најмилије, своју децу, и када птица навикне на младо људско месо, она ће нападати децу ратника и тада ће је наши непријатељи сами убити. Само тако можемо победити црну птицу.

Причао сам, али ми упорно није давал мира помисао: « Да ли исправно поступама? А шта ако наше жртве буду узалудне?».

Времена за предомишљање је било мало, требало је одлучно дејствовати. Наредио сам једном делу ратника да жене са децом одведу на сигурно место у брдима, а осталима да се спреме за битку на брду. Знао сам да мој син ћутке стоји у близини али нисам могао ни да га погледам. А кад смо се спремили за бој, на пољу се појавила црна циновска птица и ја брзо промених своју одлуку:

-Не знам, - рекох ратницима,- докле ће трајати наша борба са црном птицом. Ако она поједе нашу децу, ко ће онда наставити наш род, ко ће поћи у бој са птицом, зато ћу вам рећи своју последњу жељу: од данас ће ваш поглавица бити мој син, а ја ћу сам први поћи у бој са птицом! То је све што имам да вам кажем.

Са овим речима сам стрчао са брда у поље, а ратници који су држали одбрану почеше јако да ударају у тамтам. На супротном крају поља сам угледао циновску црну птицу која је тромо ишла ка нама. Наспрам ње био сам мален као црв према кокошки и то ме разгали, па почех гласно викати и махати копљем.

Пустињски ратници су такође нешто узвикнули црној птици и ја се зачудих њиховој изненадној промени. Где се дела њена смиреност, постала је покретљива и бесна, и већ у следећем тренутку као ураган плетела је на мене нишанећи кљуном у груди. Навреме сам одскочио у страну и свом снагом сам убо птицу копљем и око. Копље је могло да јој науди колико један трн, али на моје изненађење, црна птица бесно закрешта од бола и схватих да сам је добро погодио. И у том тренутку помислих да је то последњи трен мог живота. Још сам видео око птице обливано крвљу пре него што ме је прогутала.

Добро сам се сећао како сам се пробудио мокар од хладног зноја и осећао сам се као да се не налазим у соби већ у утроби црне птице која је била велика као наша двоспратна зграда. Још се дуго нсиам могао солободити тог осећаја.

Мада се све, шини се, дешавало другачије. Нагло сам се пробудио једног јутра због чудног осећаја. Лежећи на кревету и посматрајући празну собу, осетио сам да сам унутар велике црне птице. Више нисам могао да заспим, само сам мислио о њој. Ко је могао да одгаји велику црну птицу? – нагризала ме помисао. И почех да размишљам. То је могло урадити само афричко племе. И почех да фантазирам зашто су је одгајили. И с времена на време тонуо сам у дремеж и јасно видео слику по слику, како се наше племе почело борити са том птицом и све што се десило се

заиста догодило, јер се ништа не догађа без разлога. И сетих се кад сам први пут угледао црну птицу и тачно израчунах - недељу дана пре лова. Спремајући се за одлазак у дубоку шуму, покушавао сам да од себе одагнам лош предосећај и тај, како ми се чинило, ружан сан. И тек тад, у полутами Дубоке шуме, сам све схватио: и ова Дубока шума, и цео свет је у суштини велика црна птица, а ми, иако себе сматрамо ловцима, и идемо са пушком, и имамо доста муниције, ми смо у ствари прогоњене жртве. Јер смо пошли у лов у изгубљеном простору. А можда и не можемо да се извучемо из нечега што је закључано?

Превела Душка Здравковић

ИВАН ЦИПЕРДЈУК
КРУЖЕЊЕ

I Пролећни дан

На ивици мириса рађа се ветар, жути цвеће и лептир се буди. Готово је са бригама, снегови полагамо копне у мени, откуцава сат, из сна васкрсавају чак и они које смо сматрали умрлим. Свако нешто очекује, стреми да дише, виче, слуша мелодију и плаче нестајући у дрвећу. Опијени облаци плове некако лакше. Нем а више времена за умор, иако је тело отежало. Пупе девојчка колена, прву овогодишњу мису држи погрбљени пророк на карју алеје, држећи у рукама одрезане дане. Сунце се скаменило: почиње да пламти а не да тиња као на почетку. Путеви се суше, постају црвени као псећи језици. Јулско, готово право цвеће светлуца у очима. На земљу се спустио Час.

II Ниша у кухињи

Стуб равних страна попут стакла и зидова са високим византијским таваницама. Простору, тако мали, где чак ни моја глава не може стати, а врата служе као отвор за руке. Преплављена мирисима чорбе са поврћем, тамјана, меса и спокоја, неприметно потискујеш мисли о пролазности. Без иједног прозорчета кроз који се може видети Час. Ма, чак ни он, већ макар трава или неки жалосни инсект. Твој благословени ореол сједињен са овим старим зидовима, обогаленим дечјим гласовима, виком и плачем, чврстом руком ратника ствара велико јединство. Све је измешано у теби. Да ли ћеш приметити долазак?

III Ципеле (у очекивању)

Никаве кожне ципеле, свакодневно умрљане различитим изметима, а ви чекате? Сваког дана стварајући од сопствених врхова лице најцрњег црнца, ви сте криве у својој основи (тј. ђону), ни за какве сем једног – свакодневно удисање испарења мог зноја. Слабе сте, али носите тежину тела пренатрпаног мислима. Зар сте осуђене на муке? Зар је могуће да сте тако незахтевне. Злочинци, чекате, притајивши се. Час, када ће моја глава пасти у исту раван са вашом приземношћу.

IV Дете

Пружајући незнано коме две ружичасте мрље тражиш очицама нечије лице, у исто време откривајући нешто што нећемо моћи да поновимо никада више. Каква си ти слатка и лепа птичица у свом свету на четири точка превеликом да би био бесконачан. Стичеш такву неопходност и довршеност да ми завидним погледима перемо твоје ножице без страха да ћемо се заразити поверљивошћу. Малим телом сакриваш нашу ништавност пред корацима Часа. Не молиш за милост наших грехова пред Њим, скупљаш их, доносиш их као нешто дефинитивно твоје, светло и схватљиво.

Није ти потребан, не бројиш минуте. Он је за тебе почео у тренутку твог првог крика.

V Отац

Рукама, изрованим кањонима виђеног, смањујући се у телу, спремајући се и сушећи се до мумифицирања, преузео би све наше кривице на своја мала рамена одевена у моје кошуље још из дечачких дана. Уморен сувишношћу виђеног, са још живим гривом библијске косе ти чекаш тај Час, мирно и сигурно. Изрезбарена клупа је једини сведок руку опечених о цигарете вечери, где глас не може да покори речи а схватање мисли. Покорен и непокоран, увек остајеш да би ујутру устао и као голуб уздахнуо. Твоја десница мирно се спушта на отворен календар с данима чак до бесконачности, јер ти си Га већ видео апостолским очима.

VI Валцер

Миру мој! Спаси ми Час! Преко плетива фигура, магичних, фантастичних па, шкрипе изглачаних паркета и шуштања хаљина, уплетања у чворове скутова фракова, отварања врата током векова из сале у салу. До пољубаца иза честара фикуса, оностраних миниса – свега о чему сањамо. Удаљавања и зближавања лаког, лепршавог, бестелесног, као да је сам Час. а ми кружимо, кружимо чак и у Њему, нестајући у ватромету звукова клавијатуре под прстима једног пијанисте.

VII Брава

Затвараш време већ зарђалим кључем од покрета секунди, те копилади наших схватања. Губиш нас, али и ми тебе губимо. И тако изгубљен и неоткривен ти си се притајио крај оних врата која се обавезно морају отворити. А Он ће доћи сигурно! Знај да осетиш (молимо те) и са шкрипом резати њихове а не наше уши, скалпирати слух умоченим у крв, окрени се меко и лако, као да немаш на себи црвени покривач. Величаш долазак затворивши се за Његовим стопма, незадрживо, бурно као море за време најстрашније олује. Остави нам Га. Како желиш у то да верујеш милујући прстима своје заувек окамењено тело. Да ли ћеш се отворити?

Ко зна.

Гле, изнад парка је пролетела усамљена птица. Да ли је она срела Час тамо где нема брава?..

Почиње септембар наших спознаја – јабуке боје слоноваче, припело дрвеће и магла која се увалчи у плућа белим колутићима дуванских облака. Науживаћемо се у разговорима, хладном пиву и још нечем несхватљивом, скривеном у овим прозирним данима. Одакле долази та лакоћа на срцу? Одакле неочекивано свежа малакасалост?

Птица слеће негде иза вртова и млади Бог излази да се помоли пролазности времена јесењег часа.

Прежалило се. Јерусалимска пространства су окићена златом кукурузних поља. Накупило се тако много несхватљивог у овој алхемији времена, просторних знакова Битисања! Враћам се у сопствено тело, посипам се зрелим шљивама речи свакодневног безверја. По потреби бих могао разликовати мирисе битног и за Вас откривати тајне годишњих доба. За мене не постоје границе у хербаријумима пољубаца измаштаних у јесење јутро.

Превеле Снежана Ђулибрк и Александра Чолић

ИВАН АНДРУСЈАК

АУТОПОРТРЕТ С ЕЛЕМЕНТИМА ОЧАЈА

1.

изградити се као осамљени кретен
на основама сваштождерства

грех самоће

не уздиже већ пали оно што носиће
не уме рођено из нежности дете

морам заборавити сузу осетина
која тече за ветром уз кричање пусто
међу влакнима издаје у рупи нити
умире последња моја ралестина

витез части је закован у сандук туге
посрћем пред светлошћу а ви ћеретајте
у црквама својих безимених гробова

но карте на сто јер су се свиделе карте
белу општину челика илузију спарте
и ниједним магарцем не погажена прашина

2.

модрице под окнима
модрице
међу оловним синовима
куне су остале са нама
као анђели на штапу

то су јагодице
а новчаници
набијени часним даровима
и у основама тих драма
прогризли су истину лонци

долази ђавоље доба
и латина црвене мрљице
легле су на горди пекторал

нахранићу пола детета
а пруст позива на крштење
или код јушченка на бал

Превела Јелена Мијалковић

ИГОР РИМАРУК

ВИСОКА ВОДА

1

Висока обала као тријумф у ноћи. У походима
реке купалице коју си као жетву чекао.
Мукла тишина влада вековима и народима.
А ти си се окренуо. И тишину као крчаг просуо.

Топлину осећаш ли? Отаџбине пробуђен дах зове.
Траве простри! – нек се огреје ко то још не доживе.
Воде излиј! Не рукама, већ уснама: на водама је
одејај раних ракета кроз свете ножеве.

Шума се сагнула до ватре...Нестаје...Изглед је њен
као у мају, а већ је настала јесен,
настала у сенци бора... Ту је и твоја.

На боровиј грани одсјаји младости модри.
Оно што чинило се као сећење, тишина говори,
само је струја. Само љубави и векова струја.

Превеле Марјана Бивуљски и Емина Симић

ЈУРИЈ АНДРУХОВИЧ

ПРЕД ВРЕМЕНОМ И ВЕЧНОШЋУ

Према предању, Григориј Сковорода, сам је себи ископао гроб дан пред своју смрт. Сам се окупао и обукао чисту кошуљу. Умро је у сну, у свитање, крајем октобра, не направивши тиме ни најмању непријатност својим тадашњим, као и увек, привременим газдама. Додуше први од његових биографа М. Ковалинскиј о томе ништа не пише. Али има и других извора, уосталом има и мит, велика прича „о човеку који је одолео искушењима“. Тј. ова друга истина са својим димензијама, очигледно је виша од истине уобичајених свакодневних чињеница. У разговору о

Сковороди не треба заборавити друге димензије. Ја сам почео завршном епизодом његовог земаљског живота, зато што је он својевремено оставио на мене највећи утисак. Несистем погледа на свет саграђен на традиционалним и уобичајеним супротностима

(добро – зло) тим пре не „Басни Харковскија“. Не, нешто сасвим друго – лепота покрета.

Некада, у студентским годинама, сећам се, да сам доказивао друговима у дому у бесконачним ноћним дискусијама, да Сковороду можемо сматрати првим украјинским хипиком. Лутајући начин живота, избегавање било каквог везивања, космополитизам и отвореност, сократовска причљивост, глатко одбијање каријере и имовине, блага али одлучна резигнација, наклоњеност музици, свирање многих инструмената (код Кавалинског поменуто је 4 : виолина, флаута, бандура и гусле), сједињење са природом, љубав према трави, води, небу... Наравно да је за пуноћу аналогије недостајао још сиже са наркотицима и јогијевским медитацијама, али и у томе не видим ништа немогуће. Ми смо још затекли финале оне епохе, када су се на врху пирамиде омладинских идеала налазили, осим излизаног цинса и забрањених плоча, пацифизам, Тарковски и тражење Бога. Сковорода се јављао у мени кроз моје стихове:

Ја сам мењао за ветар сребро и бакар,
постао сам недодирљив као пољубац.
Идем и на леђима носим ранац,
А ви ме браћо загрлите, макар!

Многи зборе: Шта је у животу радио Сковорода? Чиме се занимао? – Ево како је писао овај „слободни луталица“ и „небеска птица“ о себи самом у једном од писама.

Данас, је друго време („време“, узгред, према Сковороди, спада у негативне категорије – време то је лоше, њему се супротставља „вечност“) и чак наше, осуђено на спорост супер корњаче у трансформацијама друштва, никуда не може утећи од масовног напада идеала, искрено говорећи, никако сковородинских – потршња, катастрофа, изазов, навала привременог, оргија материјалног, површно постојање, вавилонска „светла реклама“, блесак површног, тријумф видљивог (варљивог) над невидљивим (истинским). Куда даље са Сковородом?

Мислим, баш данас, и баш сутра – већом мером него данас – он нам је неопходан, његова мудрост, рад његове душе, захвалност његовог духа (не орем, не сејем, не тргујем и не ратујем, а само се учим да будем захвалан, друже мој), радост спознања себе у другима, и других у себи. У себи он је једна од наших шанси (мада како ово звучи гласно!). Он је оцртао могућности људске среће, предосетио је за сваког могућност да се догоди: спознати себе, да би постао свој. Он је говорио о жеђи егзистенцијалне пуноће. Он је дао такав пример индивидуалне слободе, којој

се само може завидети. Најзад, његов однос према смрти – целог живота неговао је разумевање највеће воље и смирену потчињеност њој. Ја, као да видим, ко после целодневног исцрпљујућег копања последње јаме, стара бескућна птица купа у мирисној води, одева се у последњу кошуљу, последњи пут се моли а потом леже у кревет, као у чамац, који ће да га однесе на другу обалу постојања. Он леже у смрт, да се више не пробуди, он никоме неће рећи више ни речи. Не, напротив, он леже, да би се заувек пробудио и напослетку почео разговор са нама.

Превеле Јелена Павлов и Здравка Дрљача

ГРИГОРИЈ СКОВОРОДА АФОРИЗМИ

- Ни о чему се не бринути, ни за чим не жалити значи не живети, већ бити мртав, јер брига је кретање душе а кретање је живот.
- Љубав се рађа из љубави: када желим да ме воли ја сам почињем да волим први.
- Није све отров што има непријатан икус.
- Од свих губитака најтежи је губитак времена.
- Срећан је онај ко је имао могућност да постигне срећан живот. Али је још срећнији онај који уме да га искористи.
- Сакупи унутар себе своје мисли и у себи самом тражи право благо. Копај бунар унутар себе за ону воду која ће оросити и твоје село и суседно.
- Знаш ли које лекове користе они које убо шкорпион? Истим тим шкорпионом трљају рану.
- Ако чврсто следиш пут којим си кренуо, по мом мишљењу, ти си срећан.
- Лед је и настао зато да би се отопио.
- Светлост нам открива оно што смо у тами само слутили.
- Тражимо земљу по разним земљама, вековима, а она је свуда и увек са нама; као што је риба у води, тако смо и ми у њој и она поред нас тражи нас саме. Нема је нигде јер је свуда. Она личи на сунчев сјај – само треба отворити врата сопствене душе.
- Онај који може да прогута непријатно, спознаће касније слатко.
- Неразумни људи жале за изгубљеним и не радују се ономе што им је остало.

Превела Јелена Мијалковић

Григориј Сковорода (1722-1794)

Просветитељ, филозоф и песник Григориј Сковорода један је од истакнутих украјинских мислилаца 18 столећа. Човек универзалних знања и способности, сав свој живот посветио је тражењу истине, борби против социјалне неједнакости. Имао је изванредна знања из поетике, реторике, античке и оновремене филозофије, писао је музику, певао и играо, свирао на разним музичким инструментима.

Неко време бавио се предавачким радом да би затим изабрао занимање путујућег филозофа и последњих 25 година свог живота посетио многа села и градове у Украјини проповедајући своје идеје и погледе на свет.

Свој високоморални идеал Сковорода је пресонификовао у сопственом животу. Његов поглед на свет одразио је највиши ниво у развоју друштвене мисли у Украјини, а живот и доследност у придржавању уверења служили су као пример за многе савременике и наследнике.

Неприхватање и осуду тадашњег времена изразио је речима које је наредио да исклешу на његов споменик: «Свет ме је ловио, али ме није ухватио».

По Сковородином схватању човек (микрокосмос) и природа (макрокосмос) имају унутрашњу и спољашњу страну. Унутрашњу страну човека он назива «духовним телом», а спољашњу једноставно «телесност». Под лепотом је подразумевао не спољашњу страну човека већ његову унутрашњу суштину.

Сковорода је заступао равноправност међу људима, право сваког појединачно, независно од социјалног положаја, право на срећу и слободу, која је највеће достигнуће човека. С друге стране, рад је природна неопходност, рад из љубави – извор среће, основа процвата друштва.

Сматрао је да уметност, поезија, музика служе самоспознаји и не треба да буду саме себи циљ.

Приредила Емина Симић

Филозофија Григорија Сковороде представља прави пример рационализма прожетог сентиментализмом књижевности. Рационализам се заснива на одбацивању каријеризма и грађанске хијерархије, његова дела садрже само оно што би издржало критику здравог разума.

У основи његовог стваралаштва налази се тежња ка постизању унутрашњег мира и чисте савести. Сковорода исказује свој презир према свим висинама кроз симболе јастреба и јавора јер смисао живота покушава да види у миру и приземности:

«Нек о томе бригу брине
онај што ће у висине,
а ја ћу да живим скромно...»

Песниково схватање живота прожето је спознајом о неминовности смрти. Након

свега у животу наилази смрт која поништава све разлике, чини бесмисленом сву претходну борбу. Коса као симбол смрти изједначава све људе:

«Знам да је смрт као коса наоштрена,

не зна за господина нити суверена.

Сельака и цара једнакима сматра –
све прождире исто као сламу ватра.»

Човек прође кроз живот и свакојака искушења немајући алтернативу: он мора остати човек, провући се кроз све животне лавиринте следећи своју савест и свој разум да би на крају свог животног пута остао чист пред том савешћу.

*Одломци из семинарског рада «Филозофија Григорија Сковороде»
Огњенке Ковачевић*

Я пробудився. Відкриваю очі. Поруч мене лежить вона. Дивлюся на неї. Вона спить. Доторкаюсь до її волосся. Не пробуджується. Хай спить. Слухаю її солоденьке дихання.

Земля ще воложиста. Дрібненькі краплі роси зникають, залишаючи за собою тоненьку лінію. Мурашка на хвилинку зупиняється біля кульбаби, щоб трошки відпочити. Потім підходить до покривала й дивиться на нас.

Чого дивишся? Цілісінький день працюєш та не знаєш, як гарно коло тебе. Яка дурна! Ти маєш дівчину? Маєш. Добре. Чи любить вона тебе? Любить! Які ми щасливі люди. Де ти? Ти квапишся.

Обережно піднімаюсь і вдихаю повними грудьми. Ще спить. Вітер дує прямо мені в лице. Горобчики танцюють на деревах, підстрибучи з гілки на гілку. Листя колишуть стегнами. Коник навшпиньки пройшов поруч її голови.

Конику, тихіше!

Ще спить. Нехай спить.

Здравко Илић

Сніг, мій сніг. Він всюди: на дорогах, деревах, вікнах, на дахах хат, навіть на черевиках і капелюхах людей. Падає сніг вдень і вночі. Колись він падає спросоння, колись навмисно, спішно. Для мене не існує нічого на цьому світі гарнішого за сніжинку. В таку погоду я не можу сидіти вдома. Я виходжу з дому та іду до мого найулюбленішого місця. Далі не можу йти, бо тут стою, мов німа. Всюди коло мене сама краса! Хіба втікати? Вона може вхопити мене де-нибудь. Хіба закрити очі? Даремно! Все фиркає, дзюрчить: повітря і земля, і гілля. Я обіймаю перше дерево, щоб не похитнутися. Сніжинки, наче маленькі долоні стрімко падають. Мені дуже важко стояти, але я не охолонула, я палаю вогнем та ледь дихаю. Що скоїлось? Чи це я втратила свідомість? Чи я скована, коли не можу подвинути? Або це тільки жарт, мрія моя? Не знаю. Але така же гра щороку повторюється.

Щороку мене перехитряє зима своїми засніженими, невмирущими соснами,

ляними полями, скляним повітрям, своєю дивовижною мовою, своєю досконалістю. Згодом, коли природа ізласкавиться наді мною, коли запанує тиша, коли здається, що все готується до сну, лише на далекому обрії бовванить яскраво-червоний вогник. Тоді знай, що де-не-де ще хтось чатує на мене, що це не був сон, що сніг любить мене так, як я люблю його, й страшенно сумую, тому що не знаю, чи повториться така гра ще колись? Або моя любов любила мене тільки одну ніч.

Ана Илић

На березі ріки стоїть дерево, моє дерево. Моя верба. Моя висока розкішна верба... Сиджу під нею й слухаю... навкруги мертво. Раптом прокинеється пташка. Потім – вітер і тоді земтушиться ріка... Тиша... На другому березі бачу ліс, непорушний. Між гіллям блищить сонце. Хмари ніби пестять гілля. Небо дивиться та усміхається.

Јасна Стајић

ВАЖНО ЈЕ ЗВАТИ СЕ ШЕВЧЕНКО

Презиме Шевченко, осим тога што је једно од честих украјинских презимена, спаја и две веома битне личности, украјинску прошлост и садашњост, и чини украјину чувеном у целом свету. Са једне стране времена стоји Тарас Шевченко, украјински сликар и песник из 19. века, човек који је тргнуо народ из меланхолије и пробудио украјинску националну свест и по коме данас носе назив највеће институције у Украјини и украјинској дијаспори. Са друге стране стоји херој данашњице, фудбалер Андреј Шевченко, млад, леп, упсешан и неизмерно богат. И мада разлика између њих као да није могла бити већа, ипак морамо да приметимо да су обојица јунаци свог времена, да су обожавани у Украјини и да је по њима Украјина позната широм света.

Мада је сигурно да је данас, поготово међу младима, лик Андреја Шевченка једина асоцијација при помени овог презимена, делује да на глобалном плану (а има ли шта глобалније од интернета?) ствари стоје другачије. Ако укуцате **shevchenko** у било који интернет претраживач, добићете много више линкова ка сајтовима различитих институција и организација које носе име Тараса Шевченка или сајтовима који садрже његову биографију, библиографију, слике и легенде које га прате. Наравно, ту су и сајтови посвећени Андреју, његове фотогалерије, успеси, као и најразличитији детаљи његовог приватног живота. Интересантно је да је на адреси www.shevchenko.com постављена анкета за посетиоце, јер, иако сајт није никоме конкретно посвећен, јасно је коме би могао бити посвећен и зато и уређивачи сајта нуде четири могућности: Кијевски национални универзитет, Научно друштво или Музеј, сви названи по Тарасу Шевченку, или живот и дело младог центарфора. Резултати анкете још увек нису доступни, али ћемо наше читаоце обавестити о њима у неком од наредних бројева.

Тарас Григорович рођен је 9. марта 1814. године као кмет у централној Украјини, тада делу Царске Русије. Већ са једанаест година остаје сироче. Као лични слуга свог властелина веома брзо показује таленат за сликање и у својој петнаестој години одлази у Виљнус где почиње да учи сликарство од истакнутих уметника тог времена. Годину дана касније бива сведок устанка пољског народа у Царској Русији да би наредне, 1831, године у Санкт Петербургу наставио са студијама сликарства.

Пошто 1838. бива откупљен из ропства, захваљујући свом учитељу, руском сликару Брјулову, који је насликао портрет руског песника Жуковског и од новца од продаје откупио Шевченка, почиње да се упознаје пре свега са украјинском народном поезијом и делима истакнутих украјинских песника, али и са бисерима руске, пољске и светске књижевности. Тада настаје поетска збирка «Кобзар», која из корена мења однос према украјинском језику, уносећу у њега свежину народне речи. Већ тада се показује потпуна зрелост његовог стила, генијални дух и дубоко урезан национални осећај. «Кобзар» је доживео огромну популарност и сматра се да је одиграо најзначајнију улогу у буђењу националне свести украјинског народа. Тарас је поред лирске поезије писао и поеме и драме. Иако није много времена провео у Украјини и мада је његов рад стално био подвргнут царској цензури, песник је делио патњу свог народа који се налазио у јако лошем положају. Тада открива, под утицајем савременика, још једно средство поетског израза – сатиру. Цео свој живот био је одан својој нацији, иако је био хапшен, затваран, непожељан и прогањан из Украјине. Умро је у Санкт Петербургу, али пријатељи доносе његов ковчег у Украјину и сахрањују га, по његовој жељи, на брду изнад Дњепра, које и данас носи његово име, Тарасово брдо, а Украјинци га сматрају светим местом.

Андреј је рођен 29. септембра 1976. у околини Кијева. Чини се да се већ као дете истицао талентом, привлачио пажњу тренера и веома брзо се наметнуо, прво као најбољи у млађим селекцијама, да би затим, 1993, ступио на националну фудбалску сцену. Већ 1994. дебитује у Лиги шампиона са Динамом из Кијева, а годину дана касније први пут наступа и за националну селекцију Украјине. Вероватно највећи подвиг у досадашњој каријери представља хет-трик у мечу против Барселоне 1997. године. Данас игра у Милану и прави је страх и трепет за европске чуваре мрежа.

Приче које прате овог младог хероја данашње Украјине су да за своје натприродне фудбалске моћи треба да захвали чернобилској катастрофи. Факултет спорта је напустио када је пао на испиту из фудбала.

Андреј делује као скроман младић, није ожењен и није срећан кад му се задире у приватност. Каже: «Немојте правити идола од мене, још ништа нисам постигао. Воли пилетину на жару и сок од ананаса, омиљена глумица му је Џулија Робертс, а певач Фреди Меркјури. У слободно време воли да чита (вероватно дела свог презимењака), да игра билијар и да плива.

Вероватно би било претерано рећи да ово презиме дели судбину саме Украјине. Али неспорно је да су презимена увек јасна и конкретна одредница припадности. Сигурно је да нас прате целог живота, као што је истина да су јако стара, али увек модерна. Тако и ово презиме повезује нека прошла времена са временом у којем

живимо, показује да и малда држава може имати дубоке корене, а самим тим и снагу да траје за сва времена.

Марко Станисављевић